

1755

Na temelju članka 86. stavak 2., a u svezi sa člankom 77. toč. 3, 9. i 10. Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i člankom 2. st. 2. i 4. Zakona o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94) koji se primjenom članka IX 5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuje kao federalni zakon, te čl. 66. i 68. stavak 1. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

PRAVILNIK

O MJERAMA ZA SPRJEČAVANJE ŠIRENJA I SUZBIJANJE DUHANOVOG ŠTITASTOG MOLJCA U FEDERACIJI BiH

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Sadržaj)

Ovim Pravilnikom propisuju se temeljne mјere za sprječavanje širenja i suzbijanje duhanovog štitastog moljca - *Bemisia tabaci* Gennadius (u dalnjem tekstu: štetni organizam) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Federacija), daju se temeljni podaci o štetnom organizmu, određuje se kontrolirano područje i metode pregleda bilja u svrhu utvrđivanja nazočnosti/izočnosti štetnog organizma i praćenja njegovog razvijanja, prikupljanje i evidentiranje podataka, kontrole te izvešćivanje sa ciljem osiguranja zdravlja bilja.

Članak 2.

(Štetni organizam, simptomi zaraze, štete i biljke domaćini)

- (1) Štetni organizam je iz porodice *Aleyrodidae*, insekt nalik leptiriću, bijele je boje, dužine do 1 mm (mužjaci su nešto manji). Tijelo i krila su prekriveni bijelim do slabo žučkastim voštanim prahom. Jaje je kruškolikko, oko 0,2 mm dugi, u početku bjeličasto, a postepeno postaje smede. Već nakon 12 sati od pojave, odrasli insekti kopuliraju. Ženka za svog 60-dnevног života položi oko 160 jaja. Polaže ih u luku oko svog tijela, a jaja su širim krajem pričvršćena za podlogu. Embriонаlni razvitak traje 5-9 dana ovisno od uvjeta, nakon čega iz jajeta izlazi larva. Larva je vrlo kratko pokretna, nakon čega se pričvrsti za list i ne kreće se. Prolazi kroz četiri razvojna stadija, od čega je četvrti stadij, tzv. "puparium", iz kojeg izlazi odrasli insekt.
- (2) Tipični simptomi zaraze su pojava brojnih hlorotičnih pjega i medne rose na lišću i plodovima koje kasnije naseljavaju čadavice, uvijanje i žućenje listova, žućenje između nerava, pojava mozaika. Štete uzrokovane pojavom štetnog organizma su višestruke jer je izraziti polifag. Primarne štete nanosi u stadiju larve i imaga sisanjem biljnih sokova i sekundarne kao vektor velikog broja virusa koji uzrokuju oboljenja biljaka.
- (3) Biljke domaćini štetnog organizma su: *Lycopersicon lycopersicum* (paradajz), *Capsicum annum* (paprika), *Solanum melongena* (patlidžan), *Nicotiana spp.* (duhan), *Cucumis sativus* (krastavac), *Cucurbita pepo* (tikvica), *Cucurbita maxima* (tikva), *Poinsettia/Euphorbia pulcherrima* (poinsecija, božićna zvjezdica), *Chrysanthemum spp.* (hrizantema), *Begonia* sp. (begonija), *Hybiscus* sp. (hibiskus), *Gerbera* spp. (gerber) i *Gloxinia* sp. (gloksinija) i korovi iz familija: Solanaceae (crna pomoćnica, kužnjak), Asteraceae (suncokret, gomoljasti suncokret, čičak), Brassicaceae, Convolvulaceae (slak, *Ipomea* sp.), Cucurbitaceae, Euphorbiaceae, Fabaceae, Lamiaceae (kadulja) i Malvaceae (sljezolika).

II. KONTROLIRANO PODRUČJE, METODE I MJERE

Članak 3.

(Kontrolirano područje i redoviti pregledi bilja)

- (1) Radi sprječavanja širenja štetnog organizma iz zaraženih područja utvrđenih Naredbom o proglašavanju područja zaraženim karantinskom štetočinom bilja *Bemisia tabaci* (Gennadius) u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 51/09) (u dalnjem tekstu: Naredba) u nezaražena područja određuje se kontrolirano područje koje obuhvata:
  1. zaražena područja iz Naredbe (žarišta zaraze) u poluprečniku od najmanje 1 km oko polja na kojem je utvrđena nazočnost štetnog organizma,
  2. sigurnosna područja, tj. područja oko žarišta zaraze u poluprečniku od najmanje 5 km, a kada je potrebito i
  3. zaštićeni pojas, tj. područja oko žarišta zaraze i sigurnosnog područja u poluprečniku od najmanje 5 km, ovisno od opasnosti od daljnog širenja štetnog organizma.
- (2) Radi sprječavanja širenja štetnog organizma u Federaciji BiH, vlasnici bilja, biljnih proizvoda i drugih reguliranih objekata (u dalnjem tekstu: vlasnici) iz članka 2. stavak 3. ovoga Pravilnika, poljoprivredni zavodi mjerodavni/ovlašćeni za vršenje poslova obveznog zdravstvenog pregleda usjeva za proizvodnju sjemena i objekata za proizvodnju sadnog materijala poljoprivrednog bilja iz članka 2. stavak 3. ovoga Pravilnika (u dalnjem tekstu: zavodi) i kantonalne poljoprivredne izvještajno-prognozne službe u Federaciji (u dalnjem tekstu: kantonalne IPS) mjerodavne za vršenje izvještajno-prognoznih poslova, stalno nadziru bilje redovitim pregledima na mjestima proizvodnje u svim područjima u kojima se proizvode ili rastu biljke domaćini iz članka 2. stavak 3. ovoga Pravilnika.
- (3) Redovitim pregledom bilja prikupljaju se i evidentiraju podaci o nazočnosti štetnog organizma ili njegovoj izočnosti, praćenju pojave i razvitku štetnog organizma. Smatra se da su pregledi bilja redoviti ako se na temelju njih može utvrditi nazočnost/izočnost štetnog organizma i sprječiti njegovo širenje provedbom propisanih mјera.

Članak 4.

(Metode pregleda bilja i prikupljanja štetnog organizma)

- (1) U svim proizvodnim područjima, a naročito u kontroliranom području, vlasnici, zavodi i kantonalne IPS vrše redovite pregledove metodom pregledavanja pojedinačnih cijelih biljki, naličja listova, metodom otresanja biljki i postavljanjem (vješanjem) žutih ljepljivih ploča te drugih odgovarajućih mamaca. Žute ljepljive ploče postavljaju se u obliku mreže, u pravilnim razmacima, tako da njihov donji rub uvek bude u visini vršnih dijelova biljaka. Broj žutih ljepljivih ploča i druge metode ulova štetnog organizma određuju se kantonalnim programom izvještajno-prognoznih poslova, u ovisnosti od uvjeta uzgoja bilja na određenom lokalitetu i karakteristika proizvodnog odnosno kontroliranog područja.
- (2) Postavljati i uklanjati ploče i obavljati bilo koju drugu radnju u svezi s njima mogu službenici zavoda, kantonalnih IPS i mjerodavni poljoprivredni inspektori. Postavljati ploče mogu i vlasnici koji su obvezni o tome upoznati službenike zavoda odnosno kantonalnih IPS koji ploče uklanjaju, pregledavaju, bilježe podatke i vode evidencije.
- (3) Ako vlasnici, službenici zavoda ili službenici kantonalnih IPS prilikom vršenja redovitih pregleda na bilju uoče simptome zaraze ili posumnjuju na pojavu štetnog organizma u područjima u kojima prethodno nije utvrđena njegova nazočnost, obvezni su o tome odmah, na najbrži način, obavijestiti mjerodavnog kantonalnog poljoprivrednog inspektora. Kantonalni poljoprivredni inspektor o tome odmah obavještava Federalnu upravu za inspekcijske poslove - Inspektorat poljoprivredne inspekcije (u dalnjem tekstu: Federalna inspekcija) i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u dalnjem tekstu: Federalno ministarstvo) Federalno ministarstvo o pojavi

pismeno obaveštava Upravu Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja (u dalnjem tekstu: Uprava BiH), a organizacije, servise i vlasnike bilja iz tih područja na prikidan način.

- (4) Kada mjerodavni poljoprivredni inspektor dobije obavijest iz stavka 3. ovoga članka ili prilikom vršenja inspekcijske kontrole zdravstvenog stanja bilja uoči simptome ili posumnja na zarazu, uzima službeni uzorak i dostavlja ga na testiranje u laboratorij Federalnog zavoda za poljoprivredu Sarajevo, Federalnog agromediterskog zavoda Mostar i/ili Poljoprivredno-prehrabrenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (u dalnjem tekstu: mjerodavna/ovlašćena laboratorija). Testiranje se vrši sukladno dijagnostičkom protokolu iz PM 7/35 (1) *Bemisia tabaci*. Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 34, 281-288.
- (5) Mjerodavna/ovlašćena laboratorija nakon obavljenog testiranja izdaje nalaz na način i sa podacima propisanim Pravilnikom o uvjetima u pogledu stručne, prostorne i tehničke sposobnosti fitosanitarnih laboratorija za izvođenje laboratorijskih testiranja radi dijagnosticiranja štetnih organiza („Službeni glasnik BiH”, broj 63/10).
- (6) Uzorak iz stavka 4. ovoga članka može uzeti i službenik zavoda koji obavlja poslove obveznog zdravstvenog pregleda usjeva za proizvodnju sjemena i objekata za proizvodnju sadnog materijala poljoprivrednog bilja iz članka 2. stavak 3. ovoga Pravilnika.

Članak 5.

(Mjere u zaraženim i u sigurnosnim područjima koje provode vlasnici)

Uz praćenje pojave štetnog organizma vršenjem redovitih pregleda bilja, vlasnici u zaraženim i u sigurnosnim područjima obvezni su:

1. za zasnivanje usjeva koristiti zdrav biljni materijal,
2. u zaštićenom prostoru imati postavljeno najmanje 20 žutih ljepljivih ploča na svakih 100 m²,
3. na mjestima proizvodnje (na otvorenom i u zaštićenom prostoru) bilja namijenjenog sadnji, konzumu ili preradi (rajčica, paprika, patlidžan, krastavac, tikvica, tikva) uvesti plodored u kojem će se bilje uzgajati na istom mjestu samo jednom u najmanje trogodišnjem periodu i u smjeni sa strnim žitima, munjarkama i travama ili drugim povrtnim vrstama koje nisu pripadnici istih porodica,
4. izbjegavati plodored u kojem se izmjenjuje bilje iz porodica Solanaceae i Cucurbitaceae,
5. ukrasne vrste bilja (poinsicija-božićna zvijezda, hrizantema, begonija, hibiskus, gerber i gloksinija) uzgajati u odvojeno od povrtnih,
6. uništavati ostale domaćine štetnog organizma - korove iz članka 2. stavak 3. ovoga Pravilnika,
7. na mjestima proizvodnje (na otvorenom i u zaštićenom prostoru) provoditi mjere higijene čupanjem, otkidanjem, iznošenjem i uništavanjem donjih, starijih listova biljaka na kojima je uočena nazočnost larvi i lutki štetnog organizma, iznošenjem i uništavanjem biljnih ostataka nakon svake provedene agrotehničke mjere (pljevljenje, zakidanje zaperaka) te uništavanjem biljnih ostataka neposredno nakon završenog proizvodnog ciklusa;
8. postaviti insect-proof mreže (dim. 0,20 x 0,80 mm) na sve ventilacijske otvore u objektima (plastenika ili staklenika), na ulazu u objekat napraviti prelaz dužine najmanje 2 metra te postaviti druga vrata ili zavjesu od insect-proof mreže ili plastičnu zavjesu koja će biti za nekoliko cm duža tako da se "vuče" po podu (dvostruka vrata),
9. primjenjivati umjereno dubrenje azotom i zalijevanje po sustavu "kap po kap",
10. uzgajati hibride koji se nalaze na sortnoj listi a tolerantni su na TYLCV (virus kovrdavosti i žučenja lista rajčice),
11. provoditi kemijske mjere suzbijanja štetnog organizma korišćenjem sredstava za zaštitu bilja proizvedenih od aktiv-

nih materija dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH i namijenjenih za suzbijanje duhanovog štetastog moljca na bilju iz članka 2. stavak 3. ovoga Pravilnika, sukladno naputku za uporabu tog sredstva i preporukama službenika zavoda ili kantonálnih IPS.

Članak 6.

(Mjere u zaštitnom pojasu koje provode vlasnici)

Uz praćenje pojave štetnog organizma vršenjem redovitih pregleda bilja, vlasnici u zaštitnom pojasu obvezni su:

1. za zasnivanje usjeva koristiti zdrav biljni materijal,
2. u zaštićenom prostoru imati postavljeno najmanje 10 žutih ljepljivih ploča na svakih 100 m²,
3. izbjegavati plodored u kojem se izmjenjuje bilje iz porodica Solanaceae i Cucurbitaceae, a ukrasne vrste bilja uzgajati odvojeno od povrtnih,
4. na mjestima proizvodnje (na otvorenom i u zaštićenom prostoru) provoditi mjere higijene čupanjem, otkidanjem, iznošenjem i uništavanjem donjih, starijih listova biljaka na kojima je uočena nazočnost larvi i lutki štetnog organizma, iznošenjem i uništavanjem biljnih ostataka nakon svake provedene agrotehničke mjere (pljevljenje, zakidanje zaperaka) te uništavanjem korova i biljnih ostataka neposredno nakon završenog proizvodnog ciklusa;
5. postaviti insect-proof mreže (dim. 0,20 x 0,80 mm) na sve ventilacijske otvore u objektima (plastenika ili staklenika),
6. provoditi kemijske mjere suzbijanja štetnog organizma korišćenjem sredstava za zaštitu bilja proizvedenih od aktivnih materija dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH i namijenjenih za suzbijanje duhanovog štetastog moljca na bilju iz članka 2. stavak 3. ovoga Pravilnika, sukladno naputku za uporabu tog sredstva i preporukama službenika zavoda ili kantonálnih IPS.

Članak 7.

(Mjere koje provode zavodi i kantonalne IPS)

- (1) Sa ciljem sprječavanja širenja štetnog organizma iz zaraženih područja u područja koja nisu zaražena štetnim organizmom, zavodi i kantonalne IPS provode mjere koje se zasnivaju na:
  1. intenzivnom praćenju pojave štetnog organizma tijekom godine, posebice u periodu od lipnja do studenog, metodama pregleda bilja, postavljanjem žutih ljepljivih ploča (najmanje 20 ploča/100 m² za smanjenje populacije) i drugih odgovarajućih mamac, uzimajući u obzir uvjete uzgoja bilja na određenom lokalitetu i karakteristika područja,
  2. izdavanju pisanih preporuka vlasnicima za pravilan plodored,
  3. izdavanju pisanih preporuka vlasnicima za primjenu drugih mera zasnovanih na najnovijim znanstvenim saznanjima,
  4. izdavanju pisanih preporuka vlasnicima za primjenu kemijskih mera suzbijanja štetnog organizma.
- (2) Detaljnije mjeru iz stavka 1. ovoga članka, dinamiku pregleda i metode utvrđuju se Godišnjim programom izvještajno-prognoznih poslova i aktivnosti IPS FBiH.

Članak 8.

(Prikupljanje podataka, evidentiranje i izvješčavanje)

- (1) Zavodi i kantonalne poljoprivredne IPS redovitim pregledom bilja prikupljaju i evidentiraju podatke o štetnom organizmu i izvješčavaju regionalne IPS FBiH sukladno Naputku o vršenju izvještajnih i prognoznih poslova u zaštiti zdravlja bilja ("Službene novine Federacije BiH", broj 78/10) (u dalnjem tekstu: Naputak). U godišnje izvješće pored podataka iz članka 8. Naputka unose se i sljedeći podaci:
  - o vrsti i namjeni bilja i o području iz članka 3. stavak 1. ovoga Pravilnika,
  - o korišćenim metodama pregleda bilja i praćenja štetnog organizma te o broju postavljenih mamac,

- o vremenu pojave štetnog organizma, razvitu i njegovo brojnosi,
  - o mjerama poduzetim od strane vlasnika iz čl. 5. i 6. i o preporučenim mjerama iz članka 7. ovoga Pravilnika,
  - o vrsti i utrošku upotrijebljenih sredstava za zaštitu bilja.
- (2) Centralna IPS prikuplja podatke iz stavka 1. ovoga članka i izvješće sa podacima dostavlja Federalnom ministarstvu.

III. KONTROLA

Članak 9.

(Kontrola zdravstvenog stanja bilja)

- (1) Kontrolu zdravstvenog stanja bilja koje se proizvodi, prenosi/prevozi iz zaraženog u nezaraženo ili preko zaraženog područja u Federaciji, skladišti, izvozi, prodaje mjerodavni poljoprivredni inspektori vrše sukladno odredbama Zakona o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i propisa donesenih na temelju tih zakona.
- (2) Vlasnici bilja moraju provoditi mjere iz ovoga Pravilnika kao i mjerne koje mu naredi mjerodavni poljoprivredni inspektor. Prema vlasnicima za koje se inspekcijskim nadzorom utvrđiva ne provode mjerne iz ovoga Pravilnika, mjerodavni kantonalni poljoprivredni inspektor poduzima mjerne sukladno odredbama Zakona o inspekcijskim i Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/05).
- (3) O izvršenoj kontroli zdravstvenog stanja bilja i poduzetim mjerama mjerodavni poljoprivredni inspektori izvješćavaju Federalnu inspekciiju i Federalno ministarstvo.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

(Stupanje na snagu i primjena)

- (1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH", a počeće se primjenjivati od 01.06.2012. godine.
- (2) Do početka primjene ovoga Pravilnika zavodi i kantonalne poljoprivredne IPS dužni su upoznati vlasnike sa propisanim mjerama.

Broj 01-02/2-1688-2/11

6. prosinca 2011. godine

Sarajevo

Ministar

Jerko Ivanković-Ljanović, v. r.

Na osnovu člana 86. stav 2., a u vezi sa članom 77. tач. 3, 9. i 10. Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i članom 2. st. 2. i 4. Zakona o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94) koji se primjenom člana IX 5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine primjeњuje kao federalni zakon, te čl. 66. i 68. stav 1. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), federalni ministar poljoprivrede, vodopривреде i šumarstva donosi

ПРАВИЛНИК

О МЈЕРАМА ЗА СПРЈЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА И СУЗБИЈАЊЕ ДУХАНОВОГ ШТИТАСТОГ МОЉЦА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

I. ОПЋЕ ОДРЕДБЕ

Član 1.

(Sadržaj)

Ovim pravilnikom propisuju se osnovne mjere za sprječavanje šireњa i suszbijanje duhanovog štitastog moљца - *Bemisia tabaci Gennadius* (u daljem tekstu: štetni organizam) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), daјu se osnovni podaci o štetnom organizmu, određuje se

kontrolisano područje i metode pregleda bila u svrhu utvrđivanja prisutstva/odсуства štetnog organizma i praćenja njegovog razvoja, prikupljanje i evidenciranje podataka, kontrolne te izvještavanje sa ciljem osiguranja zdravlja bila.

Члан 2.

(Štetni organizam, simptomi zaразе, štete i bilačke domaćini)

- (1) Štetni organizam je iz porodice *Aleyrodidae*, insekt nalik leptiriћu, bijele je boje, dužine do 1 mm (mužjaci su nešto manji). Tijelo i krila su prekriveni bijelim do slabo žužkastim voštanim prahom. Jaje je kruškolikko, oko 0,2 mm dugi, u početku bijeličasto, a postepeno postaje smeđe. Beћ nakon 12 sati od pojava, odrasli insekti kopuliraju. Ženka za svog 60-dnevног животa polожi oko 160 jaja. Polажe ih u luку oko svog tijela, a jaja su širim krajem pričvršćena za podlogu. Embriонаlni razvoj traje 5-9 dana ovisno od услова, nakon čega iz jačeta izlazi larva. Larva je vrlo kratko pokretna, nakon čega se pričvrsti za list i ne kreće se. Prolazi kroz četiri razvojna stadija, od čega je četvrti stadij, tzv. "puparijum", iz kojeg izlazi odrasli insekt.
- (2) Tipični simptomi zaразe su pojava brojnih chlorotičnih pjega i medne rose na liscu i plodovima koje kasnije naseljavaju čađavice, uvijanje i juhe u listova, juhe između nerava, pojava mosaika. Štete uzrokovane pojavom štetnog organizma su višestruke jer je izraziti polifag. Primarni štete nаноси u stadiju larve i imaga sisanjem bilačnih sokova i sekundarne kao vektor velikog broja virusa koji uzrokuju oboljeњa bilačaka.
- (3) Bilačke domaćini štetnog organizma su: *Lycopersicon lycopersicum* (parađajz), *Capsicum annuum* (paprika), *Solanum melongena* (patličan), *Nicotiana* spp. (duhan), *Cucumis sativus* (kraставač), *Cucurbita pepo* (tikviča), *Cucurbita maxima* (tikva), *Poinsettia/Euphorbia pulcherrima* (poinsie), božiljna zvijezda), *Chrysanthemum* spp. (hrizantema), *Begonia* sp. (begonija), *Hibiscus* sp. (hibiskus), *Gerbera* spp. (gerber) i *Gloxinia* sp. (gloksinija) i korovi iz familija: Solanaceae (crna pomognica, kujčjak), Asteraceae (sunčokret, gomoljasti sunčokret, čičak), Brassicaceae, Convolvulaceae (slak, *Ipomea* sp.), Cucurbitaceae, Euphorbiaceae, Fabaceae, Lamiaceae (kadulja) i Malvaceae (slezolika).

II. КОНТРОЛИСАНО ПОДРУЧЈЕ, МЕТОДЕ И МЈЕРЕ

Члан 3.

(Kontrolisano područje i redovni pregledi bila)

- (1) Radi sprječavanja šireњa štetnog organizma iz zaражenih područja utvrđenih Naredbom o proglašavanju područja zaражenim karantinском štetnog organizmom bila *Bemisia tabaci* (Gennadius) u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 51/09) (u daljem tekstu: Naredba) u nezarazena područja određuje se kontrolisano područje koje obuhvata:
1. zaражena područja iz Naredbe (jarišta zaразe) u poluprечniku od najmanje 1 km oko poja na kojem je utvrđena prisutnost štetnog organizma,
  2. sigurnosna područja, tj. područja oko jarišta zaразe u poluprечniku od najmanje 5 km, a kada je potrebno i
  3. zaštitni pojas, tj. područja oko jarišta zaразe i sigurnosnog područja u poluprечniku od najmanje 5 km, зависno od opasnosti od daljnog šireњa štetnog organizma.
- (2) Radi sprječavanja šireњa štetnog organizma u Federaciji BiH, vlasnici bila, bilačnih proizvoda i drugih regulisanih objekata (u daljem tekstu: vlasnici) iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika, poljoprivredni заводи надлежни/ovlašteni za vrшењe послова обавезnog zdravstvenog pregleda usjeva za proizvodnju sjeme i objekata za proizvodnju sadnog materijala poljoprivrednog bila iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika (u daljem tekstu: заводи) i kantonalne poljoprivredne izvještajno-prognozne službe u Federaciji (u daljem tekstu: kantonalne IPС) nadлежne za vršeњe

извјештајно-прогнозних послова, стално надизиру биље редовним прегледима на мјестима производње у свим подручјима у којима се производе или расту биљке домаћини из члана 2. став 3. овог правилника.

- (3) Редовним прегледом биља прикупљају се и евидентирају подаци о присуству штетног организма или његовом одсуству, праћењу појаве и развоју штетног организма. Сматра се да су прегледи биља редовни ако се на основу њих може утврдити присуство/одсуство штетног организма и спречити његово ширење провођењем прописаних мјера.

Члан 4.

(Методе прегледа биља и прикупљања штетног организма)

- (1) У свим производним подручјима, а нарочито у контролисаном подручју, власници, заводи и кантоналне ИПС врше редовне прегледе методом прегледавања појединичних цијелих биљки, наличја листова, методом отресања биљки и постављањем (вjeштањем) жутих љепљивих плоча те других одговарајућих мамаца. Жуте љепљиве плоче постављају се у облику мреже, у правилним размакима, тако да њихов доњи руб увијек буде у висини врших дијелova биљака. Број жутих љепљивих плоча и друге методе улова штетног организма одређују се кантоналним програмом извјештајно-прогнозних послова, у зависности од услова узгоја биља на одређеном локалитету и карактеристика производног односно контролисаног подручја.
- (2) Постављати и уклањати плоче и обављати било коју другу радњу у вези с њима могу службеници завода, кантоналних ИПС и надлежни пољопривредни инспектори. Постављати плоче могу и власници који су обавезни о томе упознати службенике завода односно кантоналних ИПС који плоче уклањају, прегледавају, биљже податке и воде евиденту.
- (3) Ако власници, службеници завода или службеници кантоналних ИПС приликом вршења редовних прегледа на биљу уоче симптоме заразе или посумњају на појаву штетног организма у подручјима у којима претходно није утврђено његово присуство, обавезни су о томе одмах, на најбржи начин, обавијестити надлежног кантоналног пољопривредног инспектора. Кантонални пољопривредни инспектор о томе одмах обавијештава Федералну управу за инспекцијске послове - Инспекторат пољопривредне инспекције (у даљем тексту: Федерална инспекција) и Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (у даљем тексту: Федерално министарство). Федерално министарство о појави писмено обавијештава Управу Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља (у даљем тексту: Управа BiH), а организације, сервисе и власнике биља из тих подручја на прикладан начин.
- (4) Када надлежни пољопривредни инспектор добије обавијест из става 3. овог члана или приликом вршења инспекцијске контроле здравственог стања биља уочи симптоме или посумња на заразу, узима службени узорак и доставља га на тестирање у лабораторију Федералног завода за пољопривреду Сарајево, Федералног агромедитеранског завода Мостар и/или Пољопривредно-прехрамбеног факултета Универзитета у Сарајеву (у даљем тексту: надлежна/овлаштена лабораторија). Тестирање се врши у складу са дијагностичким протоколом из ПМ 7/35 (1) *Bemisia tabaci*. Булетин ОЕПП/ЕППО Булетин 34, 281-288.
- (5) Надлежна/овлаштена лабораторија након обављеног тестирања издаје налаз на начин и са подацима прописаним Правилником о условима у погледу стручне, просторне и техничке оспособљености фитосанитарних лабораторија за извођење лабораторијских тестирања ради дијагностирања штетних организама ("Службени гласник BiH", број 63/10).
- (6) Узорак из става 4. овог члана може узети и службеник завода који обавља послове обавезног здравственог прегледа усјева за производњу сјемена и објекта за производњу садног материјала пољопривредног биља из члана 2. став 3. овог правилника.

Члан 5.

(Мјере у зараженим и у сигурносним подручјима које проводе власници)

Уз праћење појаве штетног организма вршењем редовних прегледа биља, власници у зараженим и у сигурносним подручјима обавезни су:

1. за заснивање усјева користити здрав биљни материјал,
2. у заштићеном простору имати постављено најмање 20 жутих љепљивих плоча на сваких 100 m²,
3. на мјестима производње (на отвореном и у заштићеном простору) биља намијењеног садњи, конзуму или преради (парадајз, паприка, патлиџан, краставац, тиквица, тиква) увести плодоред у којем ће се биље узгајати на истом мјесту само једном у најмање трогодишњем периоду и у смјени са стрним житима, маухаркама и травама или другим повртним врстама које нису припадници истих породица,
4. избегавати плодоред у којем се измјењује биље из породица Solanaceae и Cucurbitaceae,
5. украсне врсте биља (поинсеција-божићна звијезда, хризантема, бегонија, хибискус, гербер и глоксинија) узгајати у одвојено од повртних,
6. уништавати остале домаћине штетног организма - корове из члана 2. став 3. овог правилника,
7. на мјестима производње (на отвореном и у заштићеном простору) проводити мјере хигијене чупањем, откидањем, изношењем и уништавањем доњих, старијих листова биљака на којима је уочено присуство ларви и лутки штетног организма, изношењем и уништавањем биљних остатака након сваке проведене агротехничке мјере (пљевљање, закидање заперака) те уништавањем биљних остатака непосредно након завршеног производног циклуса;
8. поставити инсект-прооф мреже (дим. 0,20 x 0,80 mm) на све вентилацијске отворе у објектима (пластеника или стакленика), на улазу у објекат направити предулауз дужине најмање 2 метра те поставити друга врата или завјесу од инсект-прооф мреже или пластичну завјесу која ће бити за неколико цм дужа тако да се "вуче" по поду (двоstruka врата),
9. примјењивати умјерено ђубрење азотом и залијевање по систему "кап по кап",
10. узгајати хибриде који се налазе на сортној листи а толерантни су на ТУЛЦВ (вирус коврђавости и жућења листа парадајза),
11. проводити хемијске мјере сузбијања штетног организма коришћењем средстава за заштиту биља произведених од активних материја дозвољених за употребу у фитофармацеутским средствима у BiH и намијењених за сузбијање духраног штитастог мольца на биљу из члана 2. став 3. овог правилника, у складу са упутством за употребу тог средства и препорукама службеника завода или кантоналних ИПС.

Члан 6.

(Мјере у заштитном појасу које проводе власници)

Уз праћење појаве штетног организма вршењем редовних прегледа биља, власници у заштитном појасу обавезни су:

1. за заснивање усјева користити здрав биљни материјал,
2. у заштићеном простору имати постављено најмање 10 жутих љепљивих плоча на сваких 100 m²,
3. избегавати плодоред у којем се измјењује биље из породица Solanaceae и Cucurbitaceae, а украсне врсте биљака на којима је уочено присуство ларви и лутки штетног организма, изношењем и уништавањем биљних остатака након сваке проведене агротехничке мјере (пљевљање, закидање заперака) те уништавањем корова и биљних остатака непосредно након завршеног производног циклуса;

5. поставити инсект-прооф мреже (дим. 0,20 x 0,80 mm) на све вентилацијске отворе у објектима (пластеника или стакленика),
6. проводити хемијске мјере сузбијања штетног организма коришћењем средстава за заштиту биља произведених од активних материја дозвољених за употребу у фитофармацевутским средствима у БиХ и намићењених за сузбијање духановог штитастог мольца на биљу из члана 2. став 3. овог правилника, у складу са упутством за употребу тог средства и препорукама службеника завода или кантоналних ИПС.

Члан 7.

(Мјере које проводе заводи и кантоналне ИПС)

- (1) Са циљем спречавања ширења штетног организма из заражених подручја у подручја која нису заражена штетним организмом, заводи и кантоналне ИПС проводе мјере које се заснивају на:
  1. интензивном праћењу појаве штетног организма током године, посебно у периоду од јуна до новембра, методама прегледа биља, постављањем жутих љепљивих плача (најмање 20 плача/100 m² за смањење популације) и других одговарајућих мамаца, узимајући у обзир услове узгоја биља на одређеном локалитету и карактеристика подручја,
  2. издавању писаних препорука власницима за правilan плодоред,
  3. издавању писаних препорука власницима за примену других мјера заснованих на најновијим научним сазнањима,
  4. издавању писаних препорука власницима за примену хемијских мјера сузбијања штетног организма.
- (2) Детаљније мјере из става 1. овог члана, динамика прегледа и методе утврђују се Годишњим програмом извјештајно-прогнозних послова и активности ИПС ФБиХ.

Члан 8.

(Прикупљање података, евидентирање и извјештавање)

- (1) Заводи и кантоналне пољопривредне ИПС редовним прегледом биља прикупљају и евидентирају податке о штетном организму и извјештавају регионалне ИПС ФБиХ у складу са Упутством о вршењу извјештајних и прогнозних послова у заштити здравља биља ("Службene новине Федерације БиХ", број 78/10) (у даљем тексту: Упутство). У годишњи извјештај поред података из члана 8. Упутства уносе се и слиједећи подаци:
  - о врстама и најмени биља и о подручју из члана 3. став 1. овог правилника,
  - о коришћеним методама прегледа биља и праћењу штетног организма те о броју постављених мамаца,
  - о времену појаве штетног организма, развоју и његовој бројности,
  - о мјерама подузетим од стране власника из чл. 5. и 6. и о препорученим мјерама из члана 7. овог правилника,
  - о врсти и устрошку употребијељених средстава за заштиту биља.
- (2) Централна ИПС прикупља податке из става 1. овог члана и извјештај са подацима доставља Федералном министарству.

III. КОНТРОЛА

Члан 9.

(Контрола здравственог стања биља)

- (1) Контролу здравственог стања биља које се производи, преноси/превози из зараженог у незаражено или преко зараженог подручја у Федерацији, складишти, извози, продаје надлежни пољопривредни инспектори врше у складу са одредбама Закона о заштити биља од болести и штеточина које угрожавају цијelu земљу ("Службени лист Р BiH", бр. 2/92 и 13/94), Закона о заштити здравља биља ("Службени гласник BiH", број 23/03) и прописа донесених на основу тих закона.
- (2) Власници биља морају проводити мјере из овог правилника као и мјере које му нареди надлежни пољопривредни

инспектор. Према власницима за које се инспекцијским надзором утврди да не проводе мјере из овог правилника, надлежни кантонални пољопривредни инспектор подузима мјере у складу са одредбама Закона о инспекцијама у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службene новине Федерације BiH", број 69/05).

- (3) О извршеној контроли здравственог стања биља и подузетим мјерама надлежни пољопривредни инспектори извјештавају Федералну инспекцију и Федерално министарство.

IV. ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 10.

(Ступање на снагу и примјена)

- (1) Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објаве у "Службеним новинама Федерације BiH", а почеће се примјењивати од 01.06.2012. године.
- (2) До почетка примјене овог правилника заводи и кантоналне пољопривредне ИПС дужни су упознати власнике са прописаним мјерама.

Број 01-02/2-1688-2/11

6. децембра 2011. године

Сарајево

Министар
Јерко Иванковић-Лијаповић, с. р.

На основу члана 86. stav 2., a u vezi sa članom 77. tač. 3, 9. i 10. Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i članom 2. st. 2. i 4. Zakona o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94) koji se primjenom člana IX 5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine primjenjuje kao federalni zakon, te čl. 66. i 68. stav 1. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), federalni ministar poljoprivrede, vodo-privrede i šumarstva donosi

PRAVILNIK

O MJERAMA ZA SPRJEČAVANJE ŠIRENJA I SUZBIJANJE DUHANOVOG ŠTITASTOG MOLJCA U FEDERACIJI BiH

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Sadržaj)

Ovim pravilnikom propisuju se osnovne mјere za sprječavanje širenja i suzbijanje duhanovog štitastog moljca - *Bemisia tabaci* Gennadius (u dalnjem tekstu: štetni organizam) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Federacija), daju se osnovni podaci o štetnom organizmu, određuje se kontrolisano područje i metode pregleda bilja u svrhu utvrđivanja prisustva/odsustva štetnog organizma i praćenja njegovog razvoja, prikupljanje i evidentiranje podataka, kontrole te izvještavanje sa ciljem osiguranja zdravlja bilja.

Član 2.

(Štetni organizam, simptomi zaraze, štete i biljke domaćini)

- (1) Štetni organizam je iz porodice *Aleyrodidae*, insekt nalik leptiriću, bijele je boje, dužine do 1 mm (mužjaci su nešto manji). Tijelo i krila su prekriveni bijelim do slabo žućkastim voštanim prahom. Jaje je kruškolikko, oko 0,2 mm dugo, u početku bjeličasto, a postepeno postaje smede. Već nakon 12 sati od pojave, odrasli insekti kopuliraju. Ženka za svog 60-dnevног живота položi oko 160 jaja. Polaže ih u luku oko svog tijela, a jaja su širim krajem pričvršćena za podlogu. Embriонаlni razvoj traje 5-9 dana ovisno od uslova, nakon čega iz jajeta izlazi larva. Larva je vrlo kratko pokretna, nakon čega se pričvrsti za list i ne kreće se. Prolazi kroz četiri razvojna stadija, od čega je četvrti stadij, tzv. "puparium", iz kojeg izlazi odrasli insekt.

- (2) Tipični simptomi zaraze su pojava brojnih hlorotičnih pjega i medne rose na lišću i plodovima koje kasnije naseljavaju čadavice, uvijanje i žućenje listova, žućenje između nerava, pojava mozaika. Štete uzrokovane pojavorom štetnog organizma su višestruke jer je izraziti polifag. Primarni štete nanosi u stadiju larve i imagi sisanjem biljnih sokova i sekundarne kao vektor velikog broja virusa koji uzrokuju oboljenja biljaka.
- (3) Biljke domaćini štetnog organizma su: *Lycopersicon lycopersicum* (paradajz), *Capsicum annum* (paprika), *Solanum melongena* (patlidžan), *Nicotiana spp.* (duhan), *Cucumis sativus* (krastavac), *Cucurbita pepo* (tikvica), *Cucurbita maxima* (tikva), *Poinsettia/Euphorbia pulcherrima* (poinsecija, božićna zvijezda), *Chrysanthemum spp.* (hrizantema), *Begonia* sp. (begonija), *Hybiscus* sp. (hibiskus), *Gerbera* spp. (gerber) i *Gloxinia* sp. (gloksinija) i korovi iz familija: Solanaceae (crna pomoćnica, kužnjak), Asteraceae (suncokret, gomoljasti suncokret, čičak), Brassicaceae, Convolvulaceae (slak, *Ipomea* sp.), Cucurbitaceae, Euphorbiaceae, Fabaceae, Lamiaceae (kadulja) i Malvaceae (sljezolika).

II. KONTROLISANO PODRUČJE, METODE I MJERE

Član 3.

(Kontrolisano područje i redovni pregledi bilja)

- (1) Radi sprječavanja širenja štetnog organizma iz zaraženih područja utvrđenih Naredbom o proglašavanju područja zaraženim karantinskom štetočinom bilja *Bemisia tabaci* (Gennadius) u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 51/09) (u dalnjem tekstu: Naredba) u nezaražena područja određuje se kontrolisano područje koje obuhvata:
1. zaražena područja iz Naredbe (žarišta zaraze) u poluprečniku od najmanje 1 km oko polja na kojem je utvrđena prisutnost štetnog organizma,
  2. sigurnosna područja, tj. područja oko žarišta zaraze u poluprečniku od najmanje 5 km, a kada je potrebno i
  3. zaštitni pojas, tj. područja oko žarišta zaraze i sigurnosnog područja u poluprečniku od najmanje 5 km, zavisno od opasnosti od daljnog širenja štetnog organizma.
- (2) Radi sprječavanja širenja štetnog organizma u Federaciji BiH, vlasnici bilja, biljnih proizvoda i drugih regulisanih objekata (u dalnjem tekstu: vlasnici) iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika, poljoprivredni zavodi nadležni/ovlašteni za vršenje poslova obaveznog zdravstvenog pregleda usjeva za proizvodnju sjemena i objekata za proizvodnju sadnog materijala poljoprivrednog bilja iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika (u dalnjem tekstu: zavodi) i kantonale poljoprivredne izvještajno-prognozne službe u Federaciji (u dalnjem tekstu: kantonalne IPS) nadležne za vršenje izvještajno-prognoznih poslova, stalno nadziru bilje redovnim pregledima na mjestima proizvodnje u svim područjima u kojima se proizvode ili rastu biljke domaćini iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika.
- (3) Redovnim pregledom bilja prikupljaju se i evidentiraju podaci o prisustvu štetnog organizma ili njegovom odsustvu, praćenju pojave i razvoju štetnog organizma. Smatra se da su pregledi bilja redovni ako se na osnovu njih može utvrditi prisustvo/odsustvo štetnog organizma i sprječiti njegovo širenje provodenjem propisanih mjera.

Član 4.

(Metode pregleda bilja i prikupljanja štetnog organizma)

- (1) U svim proizvodnim područjima, a naročito u kontrolisanom području, vlasnici, zavodi i kantonalne IPS vrše redovne preglede metodom pregledavanja pojedinačnih cijelih biljki, naljčja listova, metodom otresanja biljki i postavljanjem (vješanjem) žutih ljepljivih ploča te drugih odgovarajućih mamaca. Žute ljepljive ploče postavljaju se u obliku mreže, u pravilnim razmacima, tako da njihov donji rub uvijek bude u visini vršnih dijelova biljaka. Broj žutih ljepljivih ploča i druge metode ulova štetnog organizma određuju se kantonalnim programom izvještajno-prognoznih poslova, u

zavisnosti od uslova uzgoja bilja na određenom lokalitetu i karakteristika proizvodnog odnosno kontrolisanog područja.

- (2) Postavljati i uklanjati ploče i obavljati bilo koju drugu radnju u vezi s njima mogu službenici zavoda, kantonalnih IPS i nadležni poljoprivredni inspektorji. Postavljati ploče mogu i vlasnici koji su obavezni o tome upoznati službenike zavoda odnosno kantonalnih IPS koji ploče uklanjaju, pregledavaju, bilježe podatke i vode evidencije.

- (3) Ako vlasnici, službenici zavoda ili službenici kantonalnih IPS prilikom vršenja redovnih pregleda na bilju uoče simptome zaraze ili posumnjuju na pojavu štetnog organizma u područjima u kojima prethodno nije utvrđeno njegovo prisustvo, obavezni su o tome odmah, na najbrži način, obavijestiti nadležnog kantonalnog poljoprivrednog inspektora. Kantonalni poljoprivredni inspektor o tome odmah obavještava Federalnu upravu za inspekcijske poslove - Inspektorat poljoprivredne inspekcije (u dalnjem tekstu: Federalna inspekcija) i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodopрivrede i šumarstva (u dalnjem tekstu: Federalno ministarstvo). Federalno ministarstvo o pojavi pismeno obavještava Upravu Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja (u dalnjem tekstu: Uprava BiH), a organizacije, servise i vlasnike bilja iz tih područja na prikidan način.

- (4) Kada nadležni poljoprivredni inspektor dobije obavijest iz stava 3. ovog člana ili prilikom vršenja inspekcijske kontrole zdravstvenog stanja bilja uoči simptome ili posumnja na zarazu, uzima službeni uzorak i dostavlja ga na testiranje u laboratorij Federalnog zavoda za poljoprivredu Sarajevo, Federalnog agromediterskog zavoda Mostar i/ili Poljoprivredno-prehrabrenog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (u dalnjem tekstu: nadležna/ovlaštena laboratorijska). Testiranje se vrši u skladu sa dijagnostičkim protokolom iz PM 7/35 (1) *Bemisia tabaci*. Bulletin OEPP/EPPO Bulletin 34, 281-288.

- (5) Nadležna/ovlaštena laboratorijska nakon obavljenog testiranja izdaje nalaz na način i sa podacima propisanim Pravilnikom o uslovima u pogledu stručne, prostorne i tehničke sposobljenosti fitosanitarnih laboratorijskih testiranja radi dijagnosticiranja štetnih organizama ("Službeni glasnik BiH", broj 63/10).

- (6) Uzorak iz stava 4. ovog člana može užeti i službenik zavoda koji obavlja poslove obaveznog zdravstvenog pregleda usjeva za proizvodnju sjemena i objekata za proizvodnju sadnog materijala poljoprivrednog bilja iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika.

Član 5.

(Mjere u zaraženim i u sigurnosnim područjima koje provode vlasnici)

Uz praćenje pojave štetnog organizma vršenjem redovnih pregleda bilja, vlasnici u zaraženim i u sigurnosnim područjima obavezni su:

1. za zasnavanje usjeva koristiti zdrav biljni materijal,
2. u zaštićenom prostoru imati postavljeno najmanje 20 žutih ljepljivih ploča na svakih 100 m²,
3. na mjestima proizvodnje (na otvorenom i u zaštićenom prostoru) bilja namijenjenog sadnji, konzumu ili preradi (paradajz, paprika, patlidžan, krastavac, tikvica, tikva) uvesti plodored u kojem će se bilje uzgajati na istom mjestu samo jednom u najmanje trogodišnjem periodu i u smjeni sa strmim žitim, mahunarkama i travama ili drugim povrtnim vrstama koje nisu pripadnici istih porodica,
4. izbjegavati plodored u kojem se izmjenjuje bilje iz porodica Solanaceae i Cucurbitaceae,
5. ukrasne vrste bilja (poinsecija-božićna zvijezda, hrizantema, begonija, hibiskus, gerber i gloksinija) uzgajati u odvojeno od povrtnih,
6. uništavati ostale domaćine štetnog organizma - korove iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika,

7. na mjestima proizvodnje (na otvorenom i u zaštićenom prostoru) provoditi mjere higijene čupanjem, otkidanjem, iznošenjem i uništavanjem donjih, starijih listova biljaka na kojima je uočeno prisustvo larvi i lutki štetnog organizma, iznošenjem i uništavanjem biljnih ostataka nakon svake provedene agrotehničke mjere (pljevljenje, zakidanje zaperaka) te uništavanjem biljnih ostataka neposredno nakon završenog proizvodnog ciklusa;
8. postaviti insect-proof mreže (dim. 0,20 x 0,80 mm) na sve ventilacijske otvore u objektima (plastenika ili staklenika), na ulazu u objekat napraviti predulaz dužine najmanje 2 metra te postaviti druga vrata ili zavjesu od insect-proof mreže ili plastičnu zavjesu koja će biti za nekoliko cm duža tako da se "vuče" po podu (dvostruka vrata),
9. primjenjivati umjerenou dubrenje azotom i zalijevanje po sistemu "kap po kap",
10. uzgajati hibride koji se nalaze na sortnoj listi a tolerantni su na TYLCV (virus kovrdavosti i žućenja lista paradajza),
11. provoditi hemijske mjere suzbijanja štetnog organizma korištenjem sredstava za zaštitu bilja proizvedenih od aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH i namijenjenih za suzbijanje duhanovog štitastog moljca na bilju iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika, u skladu sa uputstvom za upotrebu tog sredstva i preporukama službenika zavoda ili kantonalnih IPS.

Član 6.

(Mjere u zaštitnom pojasu koje provode vlasnici)

Uz praćenje pojave štetnog organizma vršenjem redovnih pregleda bilja, vlasnici u zaštitnom pojasu obavezni su:

1. za zasnivanje usjeva koristiti zdrav biljni materijal,
2. u zaštićenom prostoru imati postavljeno najmanje 10 žutih ljepljivih ploča na svakih 100 m²,
3. izbjegavati plodore u kojem se izmjenjuje bilje iz porodica Solanaceae i Cucurbitaceae, a ukrasne vrste bilja uzgajati odvojeno od povrtnih,
4. na mjestima proizvodnje (na otvorenom i u zaštićenom prostoru) provoditi mjere higijene čupanjem, otkidanjem, iznošenjem i uništavanjem donjih, starijih listova biljaka na kojima je uočeno prisustvo larvi i lutki štetnog organizma, iznošenjem i uništavanjem biljnih ostataka nakon svake provedene agrotehničke mjere (pljevljenje, zakidanje zaperaka) te uništavanjem korova i biljnih ostataka neposredno nakon završenog proizvodnog ciklusa;
5. postaviti insect-proof mreže (dim. 0,20 x 0,80 mm) na sve ventilacijske otvore u objektima (plastenika ili staklenika),
6. provoditi hemijske mjere suzbijanja štetnog organizma korištenjem sredstava za zaštitu bilja proizvedenih od aktivnih materija dozvoljenih za upotrebu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH i namijenjenih za suzbijanje duhanovog štitastog moljca na bilju iz člana 2. stav 3. ovog pravilnika, u skladu sa uputstvom za upotrebu tog sredstva i preporukama službenika zavoda ili kantonalnih IPS.

Član 7.

(Mjere koje provode zavodi i kantonalne IPS)

(1) Sa ciljem sprječavanja širenja štetnog organizma iz zaraženih područja u područja koja nisu zaražena štetnim organizmom, zavodi i kantonalne IPS provode mjere koje se zasnivaju na:

1. intenzivnom praćenju pojave štetnog organizma tokom godine, posebno u periodu od juna do novembra, metodom pregleda bilja, postavljanjem žutih ljepljivih ploča (najmanje 20 ploča/100 m² za smanjenje populacije) i drugih odgovarajućih mamaca, uzimajući u obzir uslove uzgoja bilja na određenom lokalitetu i karakteristika područja,

2. izdavanju pisanih preporuka vlasnicima za pravilan plodore,
3. izdavanju pisanih preporuka vlasnicima za primjenu drugih mjera zasnovanih na najnovijim naučnim saznanjima,
4. izdavanju pisanih preporuka vlasnicima za primjenu hemijskih mjera suzbijanja štetnog organizma.

(2) Detaljnije mjere iz stava 1. ovog člana, dinamika pregleda i metode utvrđuju se Godišnjim programom izvještajno-prognoznih poslova i aktivnosti IPS FBiH.

Član 8.

(Prikupljanje podataka, evidentiranje i izvještavanje)

- (1) Zavodi i kantonalne poljoprivredne IPS redovnim pregledom bilja prikupljaju i evidentiraju podatke o štetnom organizmu i izvještavaju regionalne IPS FBiH u skladu sa Uputstvom o vršenju izvještajnih i prognoznih poslova u zaštiti zdravlja bilja ("Službene novine Federacije BiH", broj 78/10) (u daljnjem tekstu: Uputstvo). U godišnji izvještaj pored podataka iz člana 8. Uputstva unose se i slijedeći podaci:
  - o vrsti i namjeni bilja i o području iz člana 3. stav 1. ovog pravilnika,
  - o korištenim metodama pregleda bilja i praćenja štetnog organizma te o broju postavljenih mamaca,
  - o vremenu pojave štetnog organizma, razvoju i njegovoj brojnosti,
  - o mjerama poduzetim od strane vlasnika iz čl. 5. i 6. i o preporučenim mjerama iz člana 7. ovog pravilnika,
  - o vrsti i utrošku upotrijebljenih sredstava za zaštitu bilja.
- (2) Centralna IPS prikuplja podatke iz stava 1. ovog člana i izvještaj sa podacima dostavlja Federalnom ministarstvu.

III. KONTROLA

Član 9.

(Kontrola zdravstvenog stanja bilja)

- (1) Kontrolu zdravstvenog stanja bilja koje se proizvodi, prenosi/prevozi iz zaraženog u nezaraženo ili preko zaraženog područja u Federaciji, skladišti, izvozi, prodaje nadležni poljoprivredni inspektorji vrše u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i propisa donesenih na osnovu tih zakona.
- (2) Vlasnici bilja moraju provoditi mjere iz ovog pravilnika kao i mjere koje mu naredi nadležni poljoprivredni inspektor. Prema vlasnicima za koje se inspekcijskim nadzorom utvrdi da ne provode mjere iz ovog pravilnika, nadležni kantonalni poljoprivredni inspektor poduzima mjere u skladu sa odredbama Zakona o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/05).
- (3) O izvršenoj kontroli zdravstvenog stanja bilja i poduzetim mjerama nadležni poljoprivredni inspektori izvještavaju Federalnu inspekciju i Federalno ministarstvo.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 10.

(Stupanje na snagu i primjena)

- (1) Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH", a počće se primjenjivati od 01.06.2012. godine.
- (2) Do početka primjene ovog pravilnika zavodi i kantonalne poljoprivredne IPS dužni su upoznati vlasnike sa propisanim mjerama.

Broj 01-02/2-1688-2/11

6. decembra 2011. godine

Sarajevo

Ministar

Jerko Ivanković-Lijanović, s. r.